పుస్తకం ఓ నేస్తం

– పద్మవల్లి

నెలనెలా మీ కోసం.. ఓ మంచి పుస్తకం

దగాకోరు జ్ఞాపకాల గారడీ

The Sense of an Ending

"What you end up remembering isn't always the same as what you have witnessed."

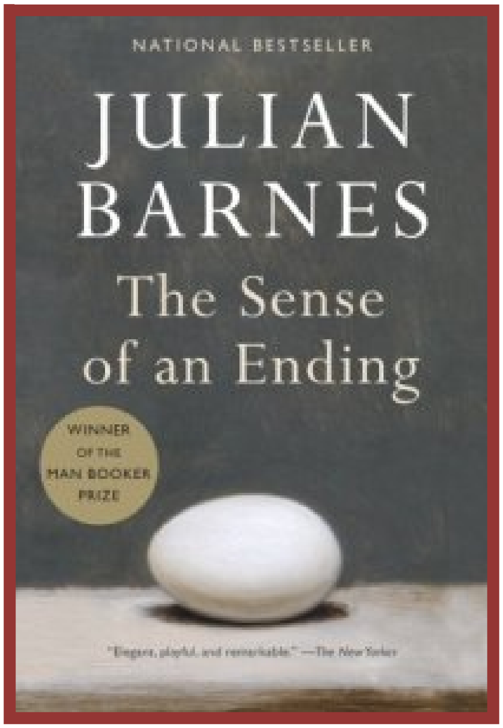

జ్ఞాపకాలు ... మన గడచిన జీవితానికి నిదర్శనంగా మనకు మిగిలిన గుర్తులు. మనం కొనసాగించే బంధాలకు, తెంచుకునే వ్యధలకు ఆధారం. అయితే అవి ఎంతవరకూ నమ్మదగినవి? ఒక్కోసారి మనకు హఠాత్తుగా కొందరు గుర్తొస్తారు. వాళ్ళు మనకు పరిచయమన్నదే తప్పా, వాళ్ళని ఎప్పుడు ఎక్కడా ఎలా కలిసాము, వాళ్ళతో గడిపిన సంఘటనలూ లాంటి వివరాలేమీ పెద్దగా గుర్తుండవు. కొన్నిసార్లు కొందరి మీద ఏర్పడిన విముఖత ఎన్నేళ్ళయినా అలానే ఉంటుంది. కొన్నాళ్ళకి మనకు వాళ్ళంటే అయిష్టం అన్నసంగతి తప్ప, అందుకు దారితీసిన సంఘటనలు కానీ, అసలేం జరిగిందో కూడా గుర్తుకు రాదు. అప్పుడేం జరిగిందా అని మనమే ఆశ్చర్యపోతూ ఉంటాం. ఇది చాలా సాధారణమయిన విషయం. ఇదంతా ఆ సంఘటనలు, జ్ఞాపకాలూ మనమీద కలిగించిన ఫలితం తప్ప, అసలు జ్ఞాపకాలు కావు.

కాలంతో కలిసి జ్ఞాపకాలు చేసే వింతలెన్నో. నడుస్తున్న కాలం మనకు జ్ఞాపకాలని మూటగడుతుంటే, గడిచిన కాలం కొన్ని జ్ఞాపకాలను వెలిసిపోయేలా చేసి,

కొన్నిటిని మరింత చిక్కన చేస్తుంది. కొన్నిటిని మొత్తానికే మన మెదడు నుంచి మాయం చేస్తుంది. అలాగే గతజ్ఞాపకాలు/అనుభవాలు మనం ముందు ముందు సంఘటనలకు, బంధాలకు స్పందించే తీరుమీద చాలా ప్రభావం కలిగిస్తాయి.

ఎప్పుడయినా మన జీవితం గురించో, లేదా ఒక సంఘటన గురించో ఎవరికైనా చెప్పాలంటే మనకి జ్ఞాపకాలే ఆధారం. అయితే మనం ఎదుటివారికి జరిగింది జరిగినట్టూ చెపుతామా లేక మనకి అనుకూలమయినట్టు మార్చి చెప్పుకుంటామా అనేది మనం చెప్పే విషయంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. అంటే మన హిస్టరీ, గడిచిన కథ, మనకి ఇష్టం వచ్చినట్టూ మార్చుకోవచ్చన్నమాట. దాన్ని ఖండించేవాళ్ళో, కాదని రుజువు చేసే సాక్ష్యాలో లేనంతవరకూ మనం చెప్పుకున్నదే నిజంగా చలామణీ అయిపోతుంది. మనకి ఇష్టమయిన జ్ఞాపకాలని అపురూపంగా గుర్తుచేసుకున్నట్లే, కొన్నిటిని ప్రయత్నించి మర్చిపోతాం. అంటే జ్ఞాపకాలు, హిస్టరీ పెర్ఫెక్ట్ కాదన్నమాట. మనకి అనుకూలంగా మనం మలచుకోగలవి అయినప్పుడు వాటిమీద ఆధారపడి బంధాలను ఏర్పరుచుకోవడంగానీ, జడ్జిమెంట్ చేసుకోవడం గానీ ఎంతవరకూ సబబు?

మన జ్ఞాపకాలు మనం అనుకున్నట్టూ వందశాతం నమ్మదగ్గవీ కాదనీ, అవి మనల్ని దగాచేసే అవకాశాలు ఎక్కువేననీ, నిజానికి మనకి గుర్తున్నవి అచ్చం జరిగినవి జరిగినట్టు కాదు, మనం ఏం గుర్తుపెట్టుకుంటామో, గుర్తు పెట్టుకోవాలని అనుకుంటామో అవి మాత్రమేననీ చెపుతూ, వాటి మీద ఆధారపడి మనం చెప్పుకునే కథనాలు ఎంతవరకూ నమ్మదగినవీ అనే ప్రశ్నలను రేకెత్తించే పుస్తకం Julian Barnes వ్రాసిన The Sense of an Ending.

పుస్తకం మనకు టోనీ తన కథ చెపుతూ, గడచిన విషయాలను గుర్తు చేసుకుంటూ, తన జీవితంలో గడిచిన విషయాలకూ, తనకు గుర్తున్నవాటికీ పొంతన లేకపోవడం గురించి ఆశ్చర్యపోతూసాగుతుంది. కథ మొదలయ్యే సమయానికి టోనీ (Tone Webster) అరవయ్యేళ్ళు దాటిన వ్యక్తి. రిటైర్ అయిపోయి, వృద్ధుల హోమ్ లో వాలంటీర్ గా చేస్తూ, జీవితం సాఫీగా గడిపేస్తూ ఉంటాడు. దాదాపు పన్నెండేళ్ళు కలిసి బ్రతికాక, భార్య మార్గరెట్ తానూ స్నేహపూర్వకంగా విడిపోయారు. వాళ్ళకి ఒక కూతురు. ఆమె కూడా దగ్గరలోనే తన కుటుంబంతో కలిసి ఉంటుంది. టోనీ తన వాలంటీర్ పనులతోనూ, అపుడపుడూ మనవడితోనూ కాలం గడుపుతూ ఉంటాడు. భార్యతో విడిపోయినా ఇద్దరూ అప్పుడప్పుడూ కలిసి స్నేహితుల్లా ఒకరి విషయాలు ఒకరు చర్చించుకుంటూ ఉంటారు. మొత్తానికీ ఏ చీకూ చింతా లేకుండా టోనీ రికామీ జీవితం సాఫీగా సాగిపోతోంది. ఆయన మాటల్లోనే చెప్పాలంటే "I had wanted life not to bother me too much, and had succeeded."

ఇలా ఉండగా ఒకరోజు టోనీకి ఒక లాయర్ నుండి ఒక ఉత్తరం, దానితో పాటు ఒక కవరూ వచ్చాయి. 'శారా ఫోర్డ్ అనే ఆవిడ చనిపోతూ ఒక విల్లు వ్రాసిందనీ, అందులో 500 పౌండ్స్ ధనం, ఒక ఉత్తరం, ఏడ్రియన్ అనే అబ్బాయికి చెందిన ఒక డైరీ, టోనీకి చెందాలని వ్రాసిందనీ' ఆ ఉత్తరం సారాంశం. ఈ శారా ఎవరా, ఆవిడ విల్లు తన పేరు మీద వ్రాయటమేమిటా అని టోనీ ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆలోచించగా ఎప్పటికో శారా ఫోర్డ్ అంటే తన ఒకప్పటి గర్ల్ ఫ్రెండ్ వెరోనికా తల్లి అని టోనీకి గుర్తొచ్చింది. దానితో అతనికి తను చదువుకునే రోజుల నాటివి, దాదాపు నలభయ్యేళ్ల క్రిందటి సంగతులు కొద్ది కొద్దిగా గుర్తుకురాసాగాయి.

అది 1960 దశాబ్దపు కాలం. కథాస్థలం ఇంగ్లాండ్. టోనీ, కాలిన్, అలెక్స్ అనే ముగ్గురు స్నేహితులు హైస్కూల్లో చదువుతుంటారు. కొత్తగా ఏడ్రియన్ (Adrian Finn) అనే అబ్బాయి వచ్చి అదే క్లాసులో చేరాడు. తొందరలోనే ఈ ముగ్గురితో స్నేహం చేసుకుని వాళ్ళందరికీ ఇష్టుడై పోయాడు. ఏడ్రియన్ తల్లిదండ్రులు విడిపోతే అతను తండ్రితో ఉంటాడు. వారు ఎందుకు విడిపోయారో కూడా కారణాలు అతనికి తెలియవు. అయినా అవేవీ పట్టించుకున్నట్టు గానీ, ఏదైనా లోటుగా ఫీలవుతున్నట్టుగానీ ఉండేవాడు కాడు. అన్నీ తేలిగ్గా తీసుకునేవాడు. అతనికి ఆ వయసు పిల్లలకి మించిన తెలివితేటలు ఉన్నాయి. క్లాసులో కూడా చాలా చురుకుగా ఉండేవాడు. అడిగిన ప్రశ్నలకి ఏ విషయమయినా సరే అతను తార్కికంగా ఆలోచించి విశ్లేషించే తీరుకి టీచర్స్ కూడా మెచ్చుకునేవారు.

హైస్కూలు చదువు ముగిసిన తరువాత పైచదువులకు వేరే వేరే ఊళ్ళలో కాలేజీకి వెళ్ళిపోయారు. అందరూ ఊహించినట్టే స్కాలర్షిప్ సంపాదించుకుని ఏడ్రియన్ కేంబ్రిడ్జ్ కాలేజీకి వెళ్ళాడు. నలుగురూ ఉత్తరాలు రాసుకుంటూ, సెలవులకి ఇళ్లకు వచ్చినపుడు కలుసుకునేవారు. టోనీకి కాలేజీలో వెరోనికా (Veronica Ford) అనే అమ్మాయితో పరిచయమయింది. ఇద్దరూ డేటింగ్ చెయ్యడం మొదలుపెట్టారు. ఒకసారి వీకెండ్ సెలవులకి వెరోనికా టోనీని తన ఊరు తీసుకెళ్ళింది. అక్కడ వెరోనికా తండ్రీ, అన్నా తనని కొంచెం చిన్నచూపు చూసారేమో అని అతనికి అనిపించింది. అయితే ఆమె తల్లి శారా మాత్రం అతనితో బాగానే మాట్లాడి చనువుగా ఉన్నట్టు అనిపించింది. 'వెరోనికా ఆటలన్నీ సాగేలా నువ్వు మెత్తగా ఉండొద్దు సుమా' అని టోనీకి సలహా కూడా ఇచ్చింది. టోనీకి అది ఆశ్చర్యం అనిపించింది కానీ దాన్ని అక్కడితో మర్చిపోయాడు.

ఒకసారి తన స్నేహితులని కలిసినపుడు టోనీ వాళ్ళకు వెరోనికాని పరిచయం చేసాడు. వెరోనికా అన్న కూడా కేంబ్రిడ్జ్ లోనే చదువుతున్నాడనీ ఆమె ఏడ్రియన్ తో చెప్పింది. దాదాపు ఒక ఏడాది పాటు వెరోనికా టోనీల డేటింగ్ సాగింది. అయితే టోనీకి బాధ్యతలూ, కమిట్మెంట్స్ అంటే ఇష్టం ఉండేది కాదు. బంధాల్లో ఇరుక్కోవాలంటే అతనికి తెలియని భయం. దానితో వాళ్ళ స్నేహాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళే ప్రయత్నాలేమీ చెయ్యలేదు అతను. వెరోనికా అంటే అతనికి ఇష్టం ఉన్నా ఆమెతో ఎపుడూ చెప్పలేదు. దానికి తోడు వెరోనికా కి ఇతరుల ఫీలింగ్స్, ఎమోషన్స్ అర్ధంచేసుకునే స్వభావం లేదు అనుకునేవాడు. మన బంధానికి భవిష్యత్తు ఏంటో ఏమైనా ఆలోచించావా అని ఆమె అడిగినపుడు తనకి తెలీదు అని తప్పించుకునేవాడు. వెరోనికా అతనిని పిరికివాడు అని అనేది. కొంతకాలానికి ఇద్దరూ విడిపోయారు.

కొన్ని నెలలకు ఏడ్రియన్ నుండి టోనీకి ఒక ఉత్తరం వచ్చింది. అందులో 'తనూ వెరోనికా ఇపుడు కలిసి డేటింగ్ చేస్తున్నామనీ, టోనీకి తరువాత ఎవరిద్వారానో తెలిసి మనసు కష్టపెట్టుకుంటాడేమో అని తనే తెలియచేస్తున్నాననీ, ఈవిషయం అతనికి బాధ కలిగించదనే తను అనుకుంటున్నాననీ' వ్రాసాడు. టోనీకి ఆ విషయం కొంచెం అసూయ కలిగించినా, అది కప్పిపుచ్చుకుంటూ 'మీ ఇద్దరికీ బెస్ట్ ఆఫ్ లక్' అంటూ బడాయిగా ఉత్తరం వ్రాసాడు.

కాలేజీ చదువు పూర్తయిన తరువాత టోనీ కొన్ని నెలలు అమెరికా వెళ్ళి ఏవేవో చిన్న ఉద్యోగాలు చేసి తిరిగి స్వదేశానికి (ఇంగ్లాండ్) తిరిగి వచ్చాడు. ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసరికి ఏడ్రియన్ ఆత్మహత్య చేసుకుని చనిపోయాడని అలెక్స్ వ్రాసిన ఉత్తరం అతని కోసం ఎదురుచూస్తోంది. అలెక్స్ ని కలిసిన టోనీకి, తనకీ వివరాలేమీ తెలీదనీ, 'జీవితం అనేది మనం అడగకుండానే మనకి ఇచ్చిన బహుమతి. కాబట్టి మనకి అక్కరలేని బహుమతిని తిరిగి ఇచ్చేసినట్టే, అక్కరలేని జీవితాన్ని ముగించుకోవడం అనేది తప్పు కాదనీ, తన ఆత్మహత్య సరి

అయిన పని' అంటూ తాత్వికమైన వివరణతో ఒక ఉత్తరం వ్రాసిపెట్టి పోయాడని చెప్పాడు. ముగ్గురూ తమ స్నేహితుడి అకాలమరణానికి బాధపడ్డారు. టోనీకి ఏడ్రియన్ మరణానికి బహుశా వెరోనికా ప్రవర్తనే కారణం అయ్యుంటుంది అని అభిప్రాయం కలిగింది. ఆమెని కలిసి ఏడ్రియన్ మరణానికి సానుభూతి తెలుపుదాం అనుకున్నవాడు కూడా ఆ ఆలోచనతో ఆగిపోయాడు. ఓ ఏడాది తరువాత ఏడ్రియన్ చనిపోయిన రోజున మళ్ళీ ముగ్గురు స్నేహితులూ కలిసి అతన్ని తలుచుకున్నారు. అలా కొన్నేళ్ళు ముగ్గురూ కలవడం, ఉత్తరాలు వ్రాసుకోవడం చేసారు కానీ, కొంతకాలం తరువాత నెమ్మదిగా ఎవరి జీవితంలో వాళ్ళు బిజీ అవడంతో అన్నీ ఆగిపోయాయి. టోనీ మార్గరెట్ ని పెళ్లి చేసుకోవడం, కూతురు పుట్టడం, వారి విడాకులు అన్నీ వరసగా జరిగాయి. మార్గరెట్తో విడిపోయిన తరువాత టోనీకి కొంతమంది గర్ల్ ఫ్రెండ్స్ కలిసినా కూడా, ఏ బంధమూ ఎక్కువ కాలం సాగలేదు. అయినా అతని జీవితం చీకూ చింతా లేకుండా, అతను కోరుకున్నట్టుగానే సాఫీగా సాగిపోయింది. అతనూ మార్గరేట్ స్నేహితుల్లా కలిసి ఉన్నారు. తన గర్ల్ ఫ్రెండ్స్ విషయాలతో సహా, అన్ని విషయాలూ ఆమెతో చర్చించేవాడు. వెరోనికా విషయం కూడా ఆమెకు తెలుసు. అప్పుడప్పుడూ వారి మాటల్లో ఆమె గురించి వచ్చినపుడు నవ్వుకునేవారు. అతను రిటైర్ అయ్యాక వాలంటీరింగ్ తోనూ, కూతురి ఫేమిలీ తోనూ సంతృప్తిగా గడుపుతుండగా, శారా ఫోర్డ్ వ్రాసిన ఉత్తరం వచ్చి, అతనికి పాత జ్ఞాపకాలని గుర్తు చేసింది.

లాయర్ పంపిన కవర్లో శారా టోనీకి వ్రాసిన ఉత్తరం మాత్రమే ఉంది. అందులో ఆమె 'నేను నీకు ఈ డబ్బు ఎందుకిస్తున్నానో ఆశ్చర్యంగా ఉండొచ్చు. అది నాకు కూడా సరిగా తెలీదు. బహుశా అపుడెపుడో నీతో నా భర్తా, కొడుకూ సరిగా ప్రవర్తించనందుకు, నా కూతురు నీ మనసు కష్టపెట్టినందుకూ నావంతు పరిహారం అనుకోవచ్చేమో. ఏడ్రియన్ నీగురించి చాలాసార్లు ఆప్యాయంగా తలుచుకునేవాడు. అందుకే అతని డైరీ నీకు చెందటం న్యాయం అని నాకనిపించింది. అతని స్నేహితుడి నుండి విన్నదాన్నిబట్టి, ఏడ్రియన్ చనిపోయే ముందటి మూడు నెలలూ అతను చాలా సంతోషంగా ఉన్నాడని తెలిసింది.' అని వ్రాసింది. ఆ ఉత్తరం అప్పటికే ఎవరో విప్పి చదివి తిరిగి అతికించినట్టు తెలుస్తోంది. ఉత్తరంతో పాటూ ఆ కవర్లో ఉండాల్సిన డైరీ లేదు. ప్రస్తుతానికి ఆ డైరీ శారా కూతురు వెరోనికా ఆధీనంలో ఉందనీ, ఆమె దాన్ని ఇవ్వడానికి ఒప్పుకోవడంలేదు కాబట్టి , నెమ్మదిగా అడిగి పంపుతాననీ లాయర్ చెప్పింది. ఏడ్రియన్ డైరీ శారా దగ్గరికి ఎలా వచ్చిందో ఎంత ఆలోచించినా టోనీకి అర్థం కాలేదు.

వెరోనికా నుంచి ఆ డైరీ సంపాదించడానికి ఆ లాయర్ ద్వారానూ, స్వయంగానూ చాలా ప్రయత్నాలు చేసాడు టోనీ. ముందు అతను పంపిన ఈమెయిల్స్ కూడా జవాబివ్వడానికి ఇష్టపడని వెరోనికా, చివరికి ఒకసారి అతనిని కలవడానికి ఒప్పుకుంది. అయితే అతనిని కలిసిన వెరోనికా అతనితో ముక్తసరిగానూ, కోపంగానూ ప్రవర్తించింది. వాళ్ళు విడిపోయిన తరువాత తన జీవితం గురించి టోనీ క్లుప్తంగా చెప్పినా, వెరోనికా మాత్రం తన పర్సనల్ విషయాలేమీ చెప్పలేదు. డైరీ ఇస్తుందేమో అని ఆశపడిన టోనీకి, ఒక ఉత్తరం ఇచ్చి వెళిపోతుంది. డైరీ కాల్చేసానని చెప్పింది. వెళుతూ వెళుతూ 'నువ్వెప్పుడూ ఏదీ అర్థం చేసుకోవు. ఇప్పుడు కూడా అంతే. నీకెప్పటికీ ఏదీ అర్థం కాదు' అని కోపంగా అంటుంది. ఆ ఉత్తరాన్ని చూసిన టోనీ అది తను నలభయ్యేళ్ల క్రిందట ఏడ్రియన్ కి వ్రాసిన ఉత్తరంగా గుర్తుపట్టాడు. అయితే తనకి గుర్తున్నట్టుగా కేవలం ముభావంగా వ్రాయలేదనీ, అసూయతో వ్యంగ్యంగా కఠినంగానూ వ్రాసానని అతనికి గుర్తుకు వచ్చింది.

టోనీ వ్రాసిన ఉత్తరం సారాంశం. "ప్రియమైన ఏడ్రియన్ & వెరోనికా, మీ ఇద్దరికీ నా శుభాకాంక్షలు. మీ ఇద్దరూ ఒకరికొకరు తగిన జోడీ. ఒకరికేమో అతి తెలివితేటలు, ఒకరికేమో అన్నిటిలోనూ తనే గొప్ప అనే అతిశయం. మీ ఇద్దరూ ఎన్నిరోజులలో కలిసి

ఉండరని నాకు బాగా తెలుసు, అయితే ఎవరి డొల్లతనాన్ని ఎవరు ముందు కనిపెడతారన్నదే ప్రశ్న. వెరోనికా తక్కువదేమీ కాదు. నిన్ను అందరి నుండీ దూరం చేసి, చివరికి తనూ వదిలేసి పోతుంది. ఆమెకి తన ఫీలింగ్స్ తప్ప, వేరేవారి గురించి పట్టదు. కావాలంటే ఆమె తల్లిని కనుక్కో, ఆమె నన్ను ఒకసారి హెచ్చరించింది కూడాను." ఇలా అవాకులూ చవాకులూ వ్రాసింది తనేనా అని ఆశ్చర్యపోయాడు టోనీ. అదంతా తనకెందుకు గుర్తులేదా అని అనుకున్నాడు. దాన్ని వెరోనికా చూసి బాధపడాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే తను ఇద్దరినీ సంబోధిస్తూ వ్రాసానని గుర్తొచ్చి తన మూర్ఖత్వానికి, అల్పత్వానికీ సిగ్గుపడ్డాడు.

అప్పటి తన ప్రవర్తన వాళ్ళిద్దరినీ ఎంత బాధపెట్టి ఉంటుందో అంచనా వేసిన టోనీకి వెరోనికా పట్ల అయిష్టం కొంచెం తగ్గింది. తను పెళ్లి చేసుకుందో లేదో, ఒంటరిగానే ఉందో అని సానుభూతిగా అనుకున్నాడు. మళ్ళీ డైరీ కోసం అడగాలని వెరోనికాని కలవాలని పదే పదే ఈమెయిల్స్ పంపగా ఆమె మళ్ళీ కలవడానికి ఒప్పుకుంది. ఈసారి టోనీని తన కారులో ఒకచోటకి తీసుకెళ్ళి రోడ్డు పక్కన ఆపి, అటుగా వస్తున్న మానసిక స్థిమితం లేని కొందరిని చూపించింది. వారందరూ దగ్గరలో ఉన్న ఒక మానసిక వికలాంగుల సంక్షేమ కేంద్రంలో ఉంటున్నవారని బేడ్జ్ చూసి తెలుసుకున్నాడు. అందులో ఒక నలభయ్యేళ్ల వయసున్న వ్యక్తి దగ్గరికి వెళ్ళి వెరోనికా ఆప్యాయంగా మాట్లాడటం చూసిన టోనీ, అతను ఎవరు అని అడిగినదానికి ఆమె జవాబు చెప్పకుండా, 'నీకెప్పటికీ అర్థం కాదు, అర్థం చేసుకోడానికి కూడా ప్రయత్నించకు' అని కోపంగా వెళ్ళిపోయింది.

ఆ వ్యక్తులు వారి సహాయకులతో కలిసి అక్కడికి దగ్గరలో ఉన్న రెస్టారెంట్ కి అప్పుడప్పుడూ వస్తుంటారని వాళ్ళ మాటల ద్వారా తెలుసుకుని, వెరోనికా మాట్లాడిన వ్యక్తి రహస్యం తెలుసుకోవాలని, టోనీ రోజూ అక్కడికి వెళ్లడం మొదలుపెట్టాడు. అలా రోజూ వెళ్తుండగా ఒకరోజు వాళ్ళు మళ్ళీ అక్కడికి వచ్చారు. వాళ్ళు ఆ వ్యక్తిని ఏడ్రియన్ అని పిలవడం విన్నాడు. పరీక్షగా చూస్తే ఆ అబ్బాయిలో తన స్నేహితుడయిన ఏడ్రియన్ పోలికలు చాలా స్పష్టంగా కనిపించాయి. ఆ అబ్బాయి వెరోనికాకి ఏడ్రియన్ కి పుట్టినవాడని అంచనాకి వచ్చాడు టోనీ. బహుశా ఏడ్రియన్ మరణం కలిగించిన విషాదం వెరోనికా కడుపులోని బిడ్డ మీద ప్రభావం చూపించి ఉంటుందని అనుకున్నాడు. ఏదో వంక పెట్టుకుని వాళ్ళతో మాటలు కలపబోయిన టోనీని చూసి, ఆ అబ్బాయి ముడుచుకుపోయి, భయపడి దాక్కున్నట్టుగా చేసాడు. రెండు సార్లు అలా జరిగేటప్పటికి అది గమనించిన వాళ్ళ సహాయకుడు టోనీ దగ్గరికి వచ్చి 'మిమ్మల్ని చూసి ఎందుకో ఏడ్రియన్ కొంచెం అసహనంగా ఉంటున్నాడు. ఆరునెలల క్రితమే అతని తల్లి చనిపోవడంతో అతను మానసికంగా చెదిరిపోయి ఉన్నాడు. ఇది అతని పరిస్థితిని ఇంకా దిగజారుస్తుంది. కాబట్టి దయచేసి ఇకముందు మీరు వాళ్లతో మాట్లాడటానికి ప్రయత్నించవద్దు' అని చెప్పాడు. టోనీకి అతను చెప్పేది అర్థంకాక 'అదేమిటి, అతని తల్లి వెరోనికా కదా, ఆమె నాకు తెలుసు.' అన్నాడు. దానికి ఆయన 'మీరేం మాట్లాడుతున్నారో నాకు తెలీదు. ఏడ్రియన్ వెరోనికా తమ్ముడు' అని చెప్పాడు. దానితో టోనీకి షాక్ తగిలినట్టయింది. ఇక ఎప్పుడూ కనిపించి వాళ్లకి ఇబ్బంది కలిగించను అని అతనికి మాటిచ్చి వచ్చేసాడు.

ఇన్నాళ్ళూ దొరికిన విషయాలన్నీ కూర్చుకుని చూస్తే ఏం జరిగి ఉంటుందో టోనీకి లీలగా అర్థమయ్యింది. ఏడ్రియన్ కూడా వెరోనికా తల్లిని కలిసి ఉంటాడు. బహుశా ఆమెతో శారీరక సంబంధం ఏర్పడి ఉంటుంది. ఆమె గర్భవతి అని తెలియటంతోనే ఏడ్రియన్ ఆత్మహత్య చేసుకుని ఉండాలి. ఆమెకు నడివయసు దాటాక పుట్టిన బిడ్డ కావటంతో అతనికి మానసిక వైకల్యం కలిగి ఉంటుంది. బాయ్ ఫ్రెండ్ చనిపోవడమే కాకుండా, అతనికీ తల్లికీ ఉన్న సంబంధం తెలిసిన వెరోనికా మనసు విరిగిపోయి ఉంటుంది. అయితే ఆ కోపాన్ని అమాయకుడు,

చిన్నవాడయిన తమ్ముడి మీద చూపించలేక, తల్లి పోయిన తరువాత అతని బాధ్యత తీసుకుని అతనిని చూస్తుందని అనుకున్నాడు. అయితే ఏడ్రియన్ వెరోనికా తల్లిని కలవడానికి, తను అక్కసుతో వ్రాసిన ఉత్తరంలో ఆమెని కలవమని చెప్పడం కూడా ఒక కారణం అయ్యుండొచ్చు అన్న ఊహ టోనీకి విచారం, పశ్చాత్తాపం కలుగచేసాయి. తల్లి చనిపోయిన తరువాత వెరోనికాకి ఏడ్రియన్ డైరీ , అందులో టోనీ వ్రాసిన ఉత్తరం దొరికి ఉంటాయి. అది చదివిన తరువాత అన్నిటికీ మూలం టోనీ ఉత్తరం అని అర్థం చేసుకుని, అతని మీద ద్వేషాన్ని పెంచుకుని ఉండాలి. ఏడ్రియన్ శారాల గురించి తన ఊహకి బలం కూరుస్తూ, టోనీకి తను వెరోనికా ఇంటికి వెళ్ళినపుడు శారా వింత ప్రవర్తన, తను వెళ్ళేటప్పుడు రహస్యంగా ఆమె చెయ్యి వూపి వీడ్కోలు చెప్పడంలాంటి సంగతులు కూడా గుర్తుకు వచ్చాయి.

ఇవన్నీ ఆలోచించిన టోనీకి తన పట్ల వెరోనికా కోపమూ, ప్రవర్తనా సమంజసమే అనిపించింది. తన తొందరపాటు ప్రవర్తన వల్ల ఎన్ని జీవితాలు దెబ్బతిన్నాయో అర్థమయిన అతను తాను సరిదిద్దుకోలేని తప్పుచేశానని బాధపడ్డాడు. జరిగిపోయిన విషయాలను గానీ, చెదిరిన జీవితాలను గానీ తాను ఏంచేసినా సరిచెయ్యలేననీ, ఆ అశాంతి, అపరాధభావం తనని జీవితాంతం వెంటాడుతాయనీ అంటాడు టోనీ. 'అప్పుడప్పుడూ జీవితంలో ఒక్కసారి ఆగి, మనం ఏం తప్పు చేస్తున్నామా అని తరచి చూసుకుంటే ఫలితాలు వేరేగా ఉంటాయి కదా' అనుకున్నాడు. 'మనం చేసే ప్రతీ పనీ, ప్రతీ మాటా కలిగించే ప్రతిచర్య ఒకటి ఉంటుందనీ, దానికి మనమే బాధ్యులమన్న నిజమూ, దానితో పాటు అది కలుగజేసే అశాంతీ తప్పించుకోలేనివి' అని టోనీ అనుకోవడంతో కథ ముగుస్తుంది. "There is accumulation. There is responsibility. And beyond these, there is unrest. There is great unrest."

మనకు కథ మొత్తం టోనీ చెప్పడంవలనే తెలుస్తుంది. అయితే టోనీ మనకి పూర్తిగా నిజమే చెప్పాడు అనడానికి మనకి రుజువులు లేవు. అసలు టోనీకి కూడా పూర్తిగా ఏం జరిగిందో తెలియదు. తెలిసిన వాళ్ళల్లో చెప్పడానికి ఏడ్రియన్ , శారా లేరు. ఉన్న వెరోనికా చెప్పదు. ఏమన్నా తెలియచేసే అవకాశం ఉన్న ఏడ్రియన్ డైరీ కూడా లేదు. తనకు తెలిసిన విషయాలనుబట్టి, తన జ్ఞాపకాలు ఆధారం చేసుకుని టోనీ కూర్చుకున్న కథ ఇది. కేవలం ఏం జరిగి ఉండచ్చో అన్న అవగాహన మాత్రమే కానీ, జరిగిన అసలు విషయం కాదు. అందుకే ఇది కేవలం sense of an ending తప్ప ending కాదు. రచయిత ఏడ్రియన్ చేత చెప్పించినట్టు "history is that certainty produced at the point, where the imperfections of memory meet the inadequacies of documentation". (ఋజువులూ సాక్ష్యాలూ మాయమయిన దిగంతంలో, దగాకోరు జ్ఞాపకాల ఆసరాతో చరిత్ర సృష్టించబడింది.) హిస్టరీ అంటే ఏమిటీ అని క్లాసులో టీచర్ అడిగినదానికి టోనీ బడాయిగా 'హిస్టరీ అంటే విజేతల ప్రగల్భాలు' అని జవాబిచ్చాడు ఒకప్పుడు. ఇప్పుడు ''హిస్టరీ అంటే విజేతలూ పరాజితులూ కాని శేషజీవుల జ్ఞాపకాల అల్లిక' అని నాకు తెలిసింది అంటాడు.

టోనీ కూడా మనకి తన గురించిన అన్ని విషయాలు నిజాయితీగా చెప్పాడు అనడానికి లేదు. శారా టోనీని కూడా తన మాయలోకి లాగిందా అనేది రచయిత చెప్పరు. టోనీ కూడా చెప్పడు. 'వాళ్ళ మధ్య ఏమీ లేకపోతే శారా రహస్యంగా చేతులూపి వీడ్కోలు చెప్పాల్సిన అవసరమేమిటి? ఏమన్నా ఉంటే అన్నీ చెప్పిన టోనీ ఆవిషయం మాత్రం ఎందుకు చెప్పలేదు. అంటే తనకి సంబంధించిన విషయాలు ఆమోదయోగ్యంకానివి దాచి కేవలం మంచి విషయాలు మాత్రమే చెప్పాడా?' అనే ప్రశ్నలు మనకు వస్తాయి.

ఇది చాలా చిన్న పుస్తకం. దాదాపు 160 పేజీలు. కథ ఒక్కటే చూస్తే గొప్ప కథేమీ కాదు. అయితే కథ ద్వారా చెప్పాలనుకున్న విషయాలు మనల్ని ఆలోచించేలా చేస్తాయి. కథ సాగుతుండగా బయటపడే ఒక్కో మలుపూ టోనీతో పాటూ మనల్నీ

ఆశ్చర్యపరుస్తుంది. మన జ్ఞాపకాలు ఎంత ఆధారపడదగినవీ అన్న అనుమానం కలుగుతుంది. ఒక విషయాన్ని మనవైపు నుండి చెప్పుకున్నప్పుడు మనకు తగ్గట్టు మార్చుకున్నట్టే, వేరేవాళ్ళు చెపితే మొత్తం వేరేగా ఉండొచ్చు. అలాగే మనం అనాలోచితంగా చేసే చిన్న తొందరపాటు పనికి చెల్లించాల్సిన మూల్యం అంచనా కట్టలేనిదని కూడా తెలుస్తుంది. Memory is not what you witnessed అనీ, Memory is imperfect అనీ తెలియచేసే పుస్తకం. రచయిత ముగింపుని మరీ స్పష్టంగా కాక చదువరుల ఊహకు పదును పెట్టేలా ఎన్నో ప్రశ్నలకు, ఆలోచనలకూ ఆస్కారంతో వదిలేసారు. దీనికి 2011 లో Man Booker Prize లభించింది. సరళమయిన భాష, సాధారణంగా ఉంటూనే ఆలోచనలు రేకెత్తించే వాక్యాలతో ఆపకుండా చదివిస్తుంది.

ఈ పుస్తకం ఒకసారి చదివితే పూర్తిగా అర్థం అవుతుందా అనేది కొంచెం అనుమానమే. మొదటి భాగంలో చెప్పించిన హిస్టరీ గురించిన వాక్యాలను జాగ్రత్తగా గుర్తు పెట్టుకోవాలి, ఎందుకంటే తరువాత భాగంలో అవన్నీ ఋజువు చేస్తూ కథలోని సంఘటనలు మలుపులు తిరుగుతాయి. అపుడు ఆ వాక్యాల సాపేక్షత అక్కడ తెలుస్తుంది. మళ్ళీ ఇంకొకసారి చదివినపుడు ఆ వాక్యాల ప్రాధాన్యత, ఉద్దేశ్యం మనకి బాగా అర్థం అవుతుంది. కథా వస్తువు (imperfections of memory) ప్రతీవాళ్ళూ అన్వయించుకోగలిగినది అవడంతోనూ, ముగింపు స్పష్టంగా లేక అనేక వూహలకి తావిచ్చేది కావడంతోనూ బాగా రీడింగ్ గ్రూప్స్ లో చాలా చర్చలకు తావిచ్చింది. అయితే కథలో కొన్ని వివాదాస్పద సంఘటనలు, అబ్బాయిలూ అమ్మాయిల మధ్య శారీరక ఆకర్షణకీ, డేటింగ్ కి సబంధించిన విషయాలు ఉన్నప్పటికీ, అవి సూచనప్రాయంగానూ, కేవలం అవసరమయినంత వరకూ మాత్రమే ఉండటంతో వెగటు కలిగించవు. దానితో పాటు వాటి పర్యవసానాలు (ఉదాహరణకి ఏడ్రియన్ ఆత్మహత్య, తల్లి వలన వెరోనికా మనసు విరిగిపోవడం) కూడా సూచనగా ఉండటం, వీటిని కథలో భాగంగా సహజంగా ఇమిడిపోయేటట్టు చేసాయి.

ఈ పుస్తకంలో కొన్ని తాత్విక ఆలోచనలు కలిగించే మంచి వాక్యాలు ఉన్నాయి. వాటిని కథ నుండి విడదీసి చదువుకున్నా కూడా అర్థవంతంగానూ, ఆలోచింపచేసేవి గాను ఉంటాయి. మచ్చుకి కొన్ని...

"What you end up remembering isn't always the same as what you have witnessed."

"It strikes me that this may be one of the differences between youth and age: when we are young, we invent different futures for ourselves; when we are old, we invent different pasts for others."

"History is that certainty produced at the point where the imperfections of memory meet the inadequacies of documentation."

"History isn't the lies of the victors, as I once glibly assured Old Joe Hunt; I know that now. It's more the memories of the survivors, most of whom are neither victorious nor defeated"

"How often do we tell our own life story? How often do we adjust, embellish, and make sly cuts? And the longer life goes on, the fewer are those around to challenge our account, to remind us that our life is not our life, merely the story we have told about our life. Told to others, but—mainly—to ourselves."

"We live in time – it holds us and molds us.... it takes only the smallest pleasure or pain to teach us time's malleability. Some emotions speed it up, others slow it down; occasionally, it seems to go missing – until the eventual point when it really does go missing, never to return."

"When you're young—when I was young—you want your emotions to be like the ones you read about in books. You want them to overturn your life, create and define a new reality. Later, I think, you want them to do something milder, something more practical: you want them to support your life as it is and has become. You want them to tell you that things are OK. And is there anything wrong with that?"

"Does character develop over time? In novels, of course it does: otherwise there wouldn't be much of a story. But in life? I sometimes wonder. Our attitudes and opinions change, we develop new habits and eccentricities; but that's something different, more like decoration. Perhaps character resembles intelligence, except that character peaks a little later: between twenty and thirty, say. And after that, we're just stuck with what we've got. We're on our own. If so, that would explain a lot of lives, wouldn't it? And also—if this isn't too grand a word—our tragedy."

"I certainly believe we all suffer damage, one way or another. How could we not except in a world of perfect parents, siblings, neighbors, companions? And then there is the question, on which so much depends, of how we react to the damage: whether we admit it or repress it, and how this affects our dealings with others. Some admit the damage, and try to mitigate it; some spend their lives trying to

help others who are damaged; and there are those whose main concern is to avoid further damage to themselves, at whatever cost. And those are the ones who are ruthless, and the ones to be careful of."

రచయిత పరిచయం: Julian Barnes ఇంగ్లాండ్ దేశానికి చెందిన రచయిత. లండన్ నివాసి. ఆయన దాదాపు పది నవలలు, చాలా వ్యాసాలు, కథలు, Nothing to be Frightend, Levels of Life అనే మెమోయిర్స్ వ్రాసారు. ఆయన వ్రాసిన నవలల్లో Falubers Parrott, "England, England" అనేవి బాగా పేరు పొందినవి. ఈయన రచనలు మొత్తం నాలుగు సార్లు మేన్ బుకర్ ప్రైజ్ కి నమోదు కాబడితే, నాలుగో సారి The Sense of an Ending ఆ ప్రైజ్ ని సంపాదించుకుంది. ఈయన మారుపేరుతో కొన్ని క్రైం ఫిక్షన్ కూడా వ్రాశారట. ఆయన సంపాదించుకున్న మరికొన్ని అవార్డులు ... Somerset Maugham Award, Geoffrey Faber Memorial Prize, "E. M. Forster Award" from the American Academy of Arts and Letters, "Austrian State Prize" for European Literature , "Commandeur de l'Ordre des Arts et des Letters" by the French Ministry of Culture మొదలైనవి.

(రచయిత్రి బ్లాగు http://padamatikoyila.blogspot.com/)

(వచ్చే నెల మరో మంచిపుస్తకంతో కలుసుకుందాం)

COMMENTS